

REGERINGEN

Tryghed i skolen

**– 10 indsatser til forebyggelse og bekæmpelse
af vold og trusler i folkeskolen**

Undervisningsministeriet

APRIL 2019

Tryghed i skolen

– 10 indsatser til forebyggelse og bekæmpelse af vold og trusler i folkeskolen

Undervisningsministeriet

Indhold

Forord	7
1. Vold og trusler skal tages alvorligt	11
2. Trygge rammer og fokus på fællesskabet	15
3. Styrket klasseledelse og klare regler	19
4. Styrket forældreansvar	21
5. Vidensopbygning	22
6. Håndtering af særligt grove sager	23
7. Hjælp til lærere og pædagoger	25
8. Konsekvens og opfølgning over for elever	26
9. Hjælp til voldsramte skoler	28
10. Gennemsigtighed og åbenhed om vold og trusler	29

Forord

For drengen Ivan Olsen i børnebogsklassikeren "Gummi-Tarzan" er mobning og buksevand hverdagskost i skolen. De voksne gør ikke rigtig noget ved det, og Ivan er overladt til sig selv og sine tanker i skolegården. Ivans historie er bare fiktion, men vold og trusler finder desværre også sted på nogle af skolerne i virkelighedens Danmark. Der er elever, der slår, sparker og truer både deres lærere, pædagoger og andre elever.

Vold er ikke et generelt problem på folkeskoler i Danmark. Heldigvis er langt de fleste skoler et trygt sted at være for elever, lærere og pædagoger. Men når volden rammer, har vi – de voksne – pligt til at reagere.

Det er imidlertid vigtigt, at vi skelner mellem vold og de knubs, der almindeligvis følger med at vokse op blandt andre børn. Målet er ikke at gøre skolen til en gummicelle, hvor alle er pakket ind i vat. Målet er at identificere volden, når den rammer – og gøre noget konkret og resolut ved den. Vold, chikane og trusler hører ikke til nogen steder. Heller ikke i skolen. Skolen er et fællesskab, hvor børn skal føle sig trygge, hvor de skal være glade for at være, og hvor det er de voksne, der skal

tage ansvaret og gribe ind, når der er problemer.

Det kan være svært og ubehageligt at skulle håndtere situationer med vold i skolen, og der er mange følelser på spil. Hvis vi skal forebygge og bekæmpe vold i skolen, skal vi først og fremmest bryde tabuet.

Vi skal turde tale åbent om problemerne, og vi skal handle på dem. Den enkelte elev eller lærer må aldrig stå alene med problemerne. Både skolelederne og forældrene bærer et meget stort ansvar. Skolelederne skal gribe ind og sende et klart signal om, at vold og trusler ikke tolereres. Der skal være klare retningslinjer og faste procedurer for, hvordan der følges op på situationerne. Forældrene skal inddrages og tage ansvar for deres børn, og der skal være konsekvenser for de elever, der begår vold, hvis det sker forsætligt.

Der er mange grunde til, at børn reagerer med vold, og udviklingen er drevet af komplekse sammenhænge. I nogle tilfælde kan det skyldes, at eleverne mangler sociale kompetencer og evnen til at se ud over egne behov, som gør, at de har svært ved at indgå i

fællesskabet. Der er også børn, der vokser op med for lidt nærvær og voksenopmærksomhed, og derfor ikke i tilstrækkelig grad har udviklet evnen til at aflæse og forstå andre mennesker. Og så kan der være kultursammenstød mellem nogle familier med migrantbaggrund, som har en anden opfattelse af børnelivet og skolen end den, der ligger i den danske folkeskole. Derfor er forældrene helt centrale i forhold til at forebygge, at elever reagerer med vold. Og derfor er der behov for mere viden.

Hvordan trusler og vold skal tackles afhænger selvfølgelig af de bagvedliggende årsager og omstændigheder. Men én ting er sikkert: Problemerne skal håndteres.

Det er en falliterklæring, når elever med særlige udfordringer som opmærksomhedsforstyrrelser og andre former for udviklingsforstyrrelser, eller børn med store sociale problemer reagerer med vold, fordi de er pressede eller føler afmagt. Vi må aldrig bare vende det blinde øje til. Disse børn skal hjælpes – og det er kommunernes og skolernes ansvar at sikre, at de får den rette støtte og adgang til de sociale indsatser, som kan forebygge mistrivsel og eventuel voldelig adfærd.

Ét greb i indsatsen vil derfor være at understøtte kommuner og skoler i at arbejde systematisk med at skabe struktur, ro og tydelige rammer, som kan hjælpe elever med funk-

tionsnedsættelser, specifikke særlige behov eller sociale problemer – og deres klassekammerater – til at få en tryk og sammenhængende hverdag i skolen. Det vil der blive sat fokus på i en række kommende "Viden Om"-udgivelser på læringsportalen EMU. Udgivelserne vil indeholde materiale og formidle viden om inkluderende fællesskaber, klasseledelse og forebyggelse og håndtering af konflikter.

Undervisningsministeriet opretter samtidig en pulje, som skal udbrede mestringsforløb for elever med ADHD, autismspektrumforstyrrelser og lignende vanskeligheder. Ligeledes sætter ministeriet et forsøg i gang med en fast track-ordning for akut inddragelse af PPR.

Regeringen vil arbejde for at skabe en kulturændring på de skoler, hvor volden er blevet en del af hverdagen. Det skal være sikkert for både elever og lærere at være i folkeskolen, og der skal være et stærkt fællesskab præget af tryk og tillid.

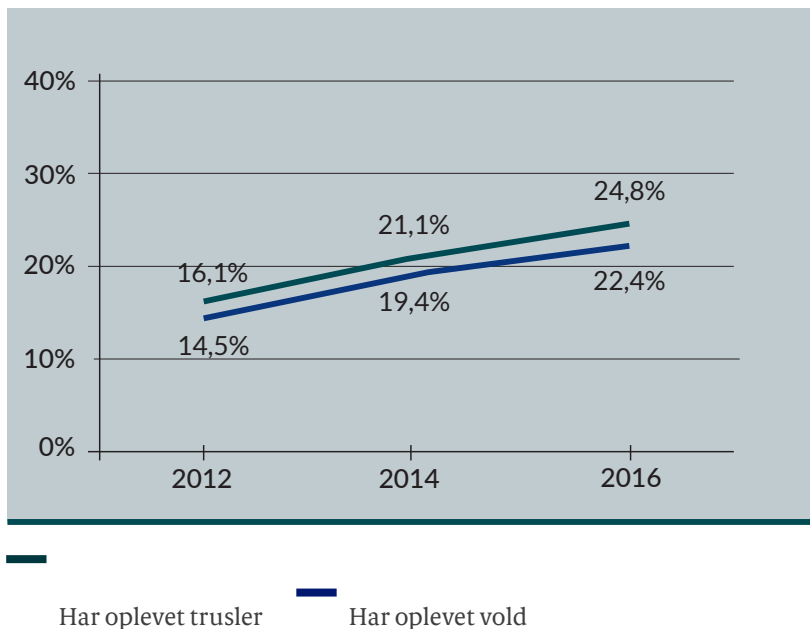
Alle skoler skal sætte ind med håndfast og konsekvent handling – og systematisk opfølgning. Med dette udspil præsenterer regeringen en række initiativer, der alle skal være med til at få problemerne frem i lyset og klæde skoleledere, lærere og pædagoger på med viden og redskaber til god klasseledelse og konflikthåndtering og en håndsrækning til at forebygge og bekæmpe vold i folkeskolen.

*Merete Riisager, undervisningsminister
april 2019*

Vold og trusler mod lærere og pædagoger

En undersøgelse fra Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø viser, at mere end hver femte underviser i grundskolen i 2016 havde oplevet at være udsat for vold inden for det seneste år. Og mere end hver fjerde underviser havde oplevet at være udsat for trusler i samme periode. Det er en markant stigning fra 2012. En spørgeskemaundersøgelse blandt lærere og pædagoger fra samme undersøgelse viser, at der slet ikke eller kun i ringe grad blev fulgt op på episoder med vold og trusler i forhold til forebyggelse og i forhold til undervisernes personlige behov i cirka halvdelen af alle tilfælde.

FAKTABOKS

Figur 1. Udvikling i forekomsten af vold og trusler om vold mod undervisere i grundskolen.

Note: Udviklingen af hyppigheden af vold og trusler mod undervisere (lærere og pædagoger) ansat i grundskolen baseret på data fra "Arbejdsmiljø og Helbred" (kilde: Undersøgelse af chikane, trusler om vold og fysisk vold rettet mod undervisningspersonale i udvalgte folkeskoler, Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø, 2018).

1.

Vold og trusler skal tages alvorligt

De fleste elever har heldigvis en tryk skolehverdag uden vold og trusler. Men på nogle skoler er trusler og vold blevet en del af hverdagen.

Mere end hver femte underviser i grundskolen havde i 2016 oplevet at være udsat for vold inden for det seneste år. Det er en stigning på cirka 50 procent fra 2012. Det går ud over både børn og voksnes tryk og trivsel.

Børn, der reagerer med vold, er et tabu. Det er svært at rumme, at

børn kan begå vold, og derfor kan vi komme i tvivl om, hvad der er det rigtige at gøre, når det sker.

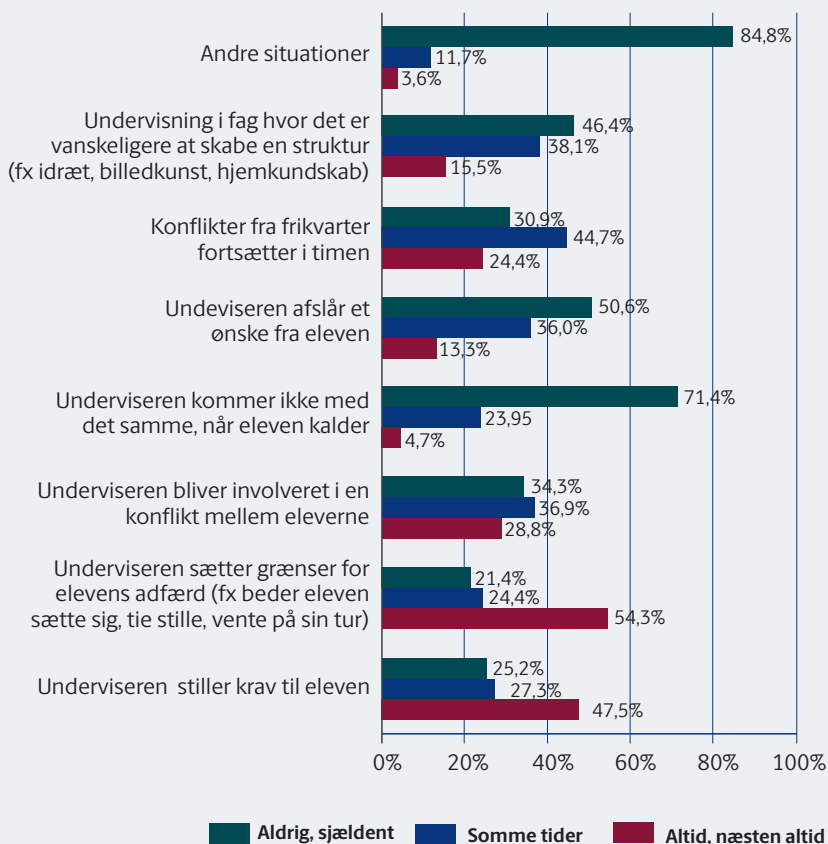
For mange steder overlades det til den enkelte lærer, elev, forælder og kammerater at samle op efter voldsepisoder. Det kan vi ikke være bekendt. Elever og lærere skal opleve, at det er et fælles anliggende at sikre en tryk skolehverdag, og at der bliver grebet ind med både støtte og opfølgende foranstaltninger, når vold finder sted.

FAKTABOKS

Når vold og trusler opstår

Der kan være mange årsager til, at episoder med udadreagerende adfærd opstår. En undersøgelse blandt lærere og pædagoger i folkeskolen fra 2018 viser, at episoder med vold og trusler mod det undervisende personale oftest er forbundet med situationer, hvor underviseren sætter grænser for en elevs adfærd eller stiller krav til eleven. Situationer, hvor underviseren bliver involveret i konflikter mellem elever, går ofte også forud for episoder med vold og trusler.

Hvor ofte er følgende situationer gået forud for eller hænger sammen med episoder med vold og trusler på din skole?

Kilde: Undersøgelse af chikane, trusler om vold og fysisk vold rettet mod undervisningspersonale i udvalgte folkeskoler, Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø, 2018.

I samme undersøgelse peger lærere og pædagoger på, at særligt de yngre elever har fået sværere ved at indgå i det fællesskab, som folkeskolen kræver.

Der er behov for at sende et tydeligt signal om, at vold ikke er et sprog, man taler i skolen. Det kræver, at skolens ledelse opstiller klare rammer og forventninger til eleverne og deres forældre og sikrer, at der er

faste procedurer for, hvordan der bliver fulgt op på episoder med vold og trusler. Det gælder både i forhold til eleverne og deres forældre, og i forhold til, hvordan der bliver ydet støtte til de berørte medarbejdere.

Forslag til initiativer

- Landsdækkende informationsindsats med konferencer og etablering af netværk.
- Styrket vejledning om forebyggelse og håndtering af vold og trusler, herunder udvikling og formidling af materialer og redskaber, som kan bruges i praksis ("Viden Om"-pakker om forebyggelse og håndtering af konflikter).
- Styrket undervisning i Sundheds-, seksualundervisning og familiekundskab med fokus på indsatsen for at forebygge konflikter mellem elever.

2.

Trygge rammer og fokus på fællesskabet

Regeringen foreslår en målrettet indsats, som skal sikre, at alle elever oplever et trygt fællesskab i klassen og skolen. Det er vigtigt at understrege, at det er skolens ledelse, der har ansvaret for, at elever og un-

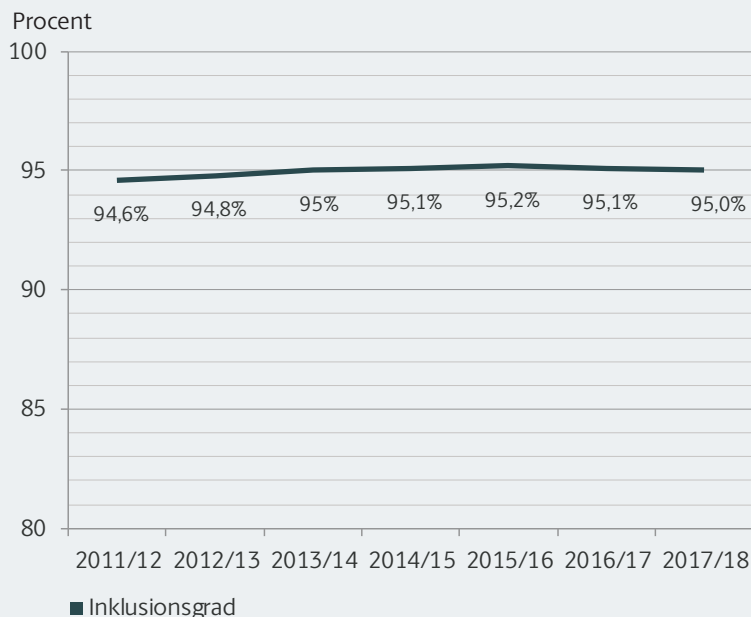
dervisere har en tryk skolehverdag. Ansvar et må aldrig lægges over på det enkelte barns skuldre, og det er vigtigt, at indsatsen også understøtter skolernes arbejde med de elever, der har behov for særlig støtte.

Igangsatte initiativer

Undervisningsministeriet har igangsat initiativet "Mestring af skoledag og hverdagsliv", som er en tidlig forebyggende indsats i grundskolen for børn med autismespektrumforstyrrelser, ADHD og lignende vanskeligheder. Indsatsen skal understøtte målgruppens evne til at mestre skolen og hverdagen ved at styrke disse elevers og deres klassekammeraters sociale og faglige mestring.

FAKTABOKS

Udvikling i inklusionsprocenten

Børn, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte, skal tilbydes specialundervisning i form af støtte i den almindelige klasse i mindst ni ugentlige timer eller undervisning i en specialklasse eller på en specialskole

Skolens leder skal inddrage PPR i de tilfælde, hvor der er grund til at antage, at en elevs uhensigtsmæssige opførsel skyldes sociale eller emotionelle omstændigheder. Inddragelsen af PPR skal ske med henblik på vurdering af behov for specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand.

En ny pædagogisk-juridisk vejledning skal understøtte skolerne i, hvordan de kan tilrettelægge undervisningen af elever med særlige behov på en hensigtsmæssig måde. Det kan indebære, at enkelte elever i perioder fjernes fra undervisningen eller tilbydes et alternativt undervisningstilbud. Det kan for eksempel være elever med udadreagerende adfærd, som skaber utryghed blandt de øvrige elever i klassen.

Forslag til initiativer

- Forsøg med mulighed for akut inddragelse af pædagogisk-psykologisk rådgivning i tilfælde med vold og trusler (fast track-ordning).
- Udarbejdelse af en juridisk-pædagogisk vejledning om fleksible undervisningstilbud til elever med særlige behov, herunder elever med udadreagerende adfærd.
- "Viden Om"-pakke om inkluderende fællesskaber.
- Regeringen igangsætter i samarbejde med KL en evaluering af inklusionsindsatsen. Regeringen og KL vil desuden styrke samarbejdet om, hvordan læringskonsulenter og følgeforskningen kan understøtte inklusionsindsatsen.

3.

Styrket klasseledelse og klare regler

Regeringen foreslår en indsats, som skal hjælpe ledere, lærere og pædagoger med viden og konkrete redskaber til at give dem bedre forudsætninger for at bedrive god klasseledelse, håndtere konflikter og arbejde med elever med særlige behov. Udover at stille konkrete

redskaber og værktøjer til rådighed vil indsatsen indebære, at kommuner i den kommunale kompetenceindsats skal gøre sig overvejelser om, hvordan de arbejder med blandt andet klasseledelse og konflikthåndtering.

Klasseledelse og pædagogiske kompetencer er helt afgørende, når det kommer til at forebygge og håndtere udadreagerende adfærd. Det kommer blandt andet til udtryk ved, at der er en klar sammenhæng mellem undervisernes vurdering af deres egen klasserumsledelse og forekomsten af negativ adfærd. Det understøttes af resultater fra følgeforskningen, som viser, at der er en positiv sammenhæng mellem henholdsvis god klasseledelse, ro i undervisningen og elevernes generelle skoletrivsel.

Samtidig viser en undersøgelse fra Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø, at lærere og pædagoger efterspørger kompetencer og kompetenceudvikling, så de er klædt på til at håndtere og forebygge episoder med udadreagerende adfærd. Mere end hver tredje underviser i undersøgelsen svarer, at vedkommende ikke følte sig klædt på til at håndtere tidligere episoder med vold eller trusler om vold.

FAKTABOKS

Undervisningsministeriet vil desuden skabe klarhed om regler og praksis for magtanvendelse i fol-

keskolen for at undgå, at der opstår tvivl om hvornår og hvordan, en lærer eller pædagog kan gribe ind.

Forslag til initiativer

- Undervisningsministeriet vil udvikle redskaber og materialer, som gøres tilgængelige for skolerne på EMU'en ("Viden Om"-pakke om klasseledelse).
- Undervisningsministeriet vil gå i dialog med professionshøjskolerne om at udvikle målrettede kompetenceudviklingsforløb inden for klasseledelse, konflikthåndtering og arbejdet med elever med særlige behov.
- Regeringen har med justeringen af folkeskolereformen skabt bedre rammer for, at skoler og kommuner kan målrette efteruddannelsen af lærere og pædagoger til for eksempel klasseledelse og inklusion.

4.

Styrket forældreansvar

Indsatsen mod vold og trusler skal ikke kun finde sted inden for skolens rammer. Forældrene har et ansvar for deres børns reaktionsmønstre, og samarbejdet med forældrene er afgørende for at få ændret elevernes adfærd. På trods af at der er mange gode eksempler på forældresamarbejde, er det ikke alle forældre, tager ansvar og sam-

arbejder med skolen. Det kan gøre det svært for skolerne at komme videre, når der skal sættes ind over for en elev. Forældrene skal i endnu højere grad end i dag involveres og ansvarliggøres. Regeringen vil derfor sætte fokus på, hvordan forældresamarbejdet og forældrenes rolle i skole-hjem-samarbejdet kan styrkes.

Forslag til initiativer

- Samarbejde med Skole og Forældre og andre relevante organisationer (for eksempel Mino Danmark og Danske Handicaporganisationer) om, hvordan der kan etableres forældre-fællesskaber, som kan understøtte samarbejdet om at sikre et godt skolemiljø.
- Regeringen vil drøfte med folkeskoleforligskredsen, om den enkelte skoleleder skal kunne pålægge forældre konkrete handlepligter, for eksempel pligt til at deltage i samtaler eller aflevere og hente elever, hvis en elev ikke overholder skolens regler.

5.

Videnopbygning

Regeringen foreslår, at der opbygges viden og erfaringer, som skal danne grundlag for at udvikle indsatsen for at forebygge og bekæmpe vold og trusler i skolen.

Undervisningsministeriet fik i foråret 2018 udarbejdet en undersøgelse

om vold og trusler mod lærere og pædagoger skolen, men der findes ikke lignende undersøgelser, som afdækker omfanget og årsagerne til vold mellem elever. Opbygning af ny viden skal understøtte, at der arbejdes mere systematisk med indsatsen mod vold fremover.

Forslag til initiativer

- Undervisningsministeriet har i samarbejde med Dansk Center for Undervisningsmiljø igangsat en undersøgelse, der dels skal afdække omfanget af vold og trusler mellem elever i grundskolen og dels afdække brugen af foranstaltninger overfor elever.
- Kortlægning af international viden og erfaringer med arbejdet med at forebygge vold og trusler.

6.

Håndtering af særligt grove sager

Skolernes ledelse skal klædes bedre på til at håndtere sager af særligt grov karakter. Der har over de seneste år været en række sager, som understreger, at der er behov for øget fokus på, hvordan særligt grove sager håndteres. Regeringen vil i den forbindelse tydeliggøre rammerne for inddragelsen af andre relevante myndigheder, herunder hvornår det

vil være relevant at inddrage politiet. Det skal blandt andet ses i lyset af det nye Ungdomskriminalitetsnævn, der behandler sager om børn og unge i alderen 10 til 17 år, som enten begår personfarlig kriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet samtidig med, at de har risikofaktorer, der gør dem særligt udsatte for at begå yderligere kriminalitet.

Inddragelse af de sociale myndigheder og PPR

Ifølge serviceloven har en person, der udøver offentlig tjeneste en skærpet underretningspligt. Det betyder, at skoleledelse og medarbejdere skal underrette de sociale myndigheder, hvis en elev har reageret med vold, og det giver anledning til en bekymring for elevens udvikling og sundhed.

Skolens leder skal inddrage PPR i de tilfælde, hvor der er grund til at antage, at en elevs uhensigtsmæssige opførsel skyldes sociale eller emotionelle omstændigheder. Inddragelsen af PPR skal ske med henblik på vurdering af behov for specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand.

FAKTABOKS

Forslag til initiativer

- Vejledning i rammer, regler og ansvar i forbindelse med inddragelsen af relevante aktører, herunder PPR, de sociale myndigheder, SSP og politiet.
- Vejledning om de forvaltningsretslige regler målrettet skoleledere.

7.

Hjælp til lærere og pædagoger

Desværre oplever nogle lærere og pædagoger at blive udsat for vold og trusler fra deres elever. Det kan være en barsk oplevelse, og det er vigtigt, at man ikke står alene med problemerne. Skolelederne skal yde hjælp og handle på episoderne.

Men det kan også være rart at vide, at man kan få hjælp og rådgivning fra eksperter uden for skolen. Alle skal vide, hvor de kan få hjælp, så de kan komme videre og føle sig sikre, når de passer deres arbejde.

Forslag til initiativer

- Hotline med rådgivning og vejledning i samarbejde med Danmarks Lærerforening og BUPL til lærere og pædagoger, der har oplevet at været udsat for vold og trusler.

8.

Konsekvens og opfølgning over for elever

Elever, der forsætligt opfører sig voldeligt og truende i skolen, skal mødes af tydelige konsekvenser. Konsekvenserne kan være individuelle, men først og fremmest giver de kun mening, hvis de har en pædagogisk effekt på den enkelte elev. Mange lærere og pædagoger oplever imidlertid, at episoder med vold og trusler ikke bliver fulgt op med konsekvenser for de implicerede elever.

Det er skoleledelsens og forældrenes ansvar at sikre, at eleverne lærer at overholde skolens ordensregler. Det forudsætter, at skolens ledelse har de nødvendige redskaber til rådighed. Regeringen vil derfor sammen med forløgskredsen drøfte behovet for at skærpe bekendt-

gørelsen om fremme af god ro og orden i folkeskolen. Regeringen vil samtidig drøfte muligheden for, at den enkelte skoleleder i helt særlige tilfælde, hvor alle andre muligheder er afsøgt, skal have mulighed for at forlange, at en elev får et andet skoletilbud. Det kan for eksempel være i tilfælde, hvor skolelederen vurderer, at der er særligt tungtvæjende hensyn at tage til de øvrige elever eller skolens ansatte. Forslaget ændrer ikke på, at elever med særlige behov skal tilbydes den støtte og de sociale indsatser, de har brug for. Der skal således både lægges vægt på de faglige og sociale hensyn i forhold til den pågældende elev og på alvoren af den eller de konkrete episoder.

Forslag til initiativer

- Regeringen foreslår, at den enkelte skoleleder skal have øgede muligheder for at udelukke elever fra undervisningen.
- Regeringen foreslår, at forligskredsen drøfter muligheden for at give den enkelte skoleleder kompetence til i helt særlige tilfælde at bortvise en elev fra skolen.
- Regeringen foreslår, at forligskredsen drøfter, om der skal etableres mulighed for, at skolelederen kan pålægge elever, der har reageret med vold, at deltage i genopbyggelige aktiviteter. I praksis vil det for eksempel kunne indebære, at en elev i forbindelse med en eftersidning får til opgave at deltage i oprydning af fællesarealer eller vedligehold af skolens område.

Gældende regler

I henhold til folkeskoleloven skal skolebestyrelsen fastsætte ordensregler og værdiregelsæt for skolen. Hvis en elev ikke overholder de fastsatte ordensregler eller øvrige normer for god opførsel, kan skolens leder iværksætte foranstaltninger overfor eleven.

Udelukkelse fra undervisningen i indtil en uge

Udelukkelse fra undervisning er betinget af forudgående meddelelse til forældrene og af, at eleven i udelukkelsestiden er under fornødent tilsyn. Udelukkelse kan kun finde sted én gang inden for samme skoleår. I særlige tilfælde kan udelukkelse dog finde sted to gange inden for samme skoleår.

En lærer kan omgående udelukke en elev fra klassen, hvis det har været nødvendigt at anvende magt overfor eleven. I tilfælde heraf skal skolens leder omgående underrettes og derefter træffe beslutning om, hvorvidt der skal sættes yderligere foranstaltninger i gang overfor eleven.

Overflytning til anden skole

I særligt grove tilfælde eller gentagelsestilfælde kan skolens leder med tilslutning fra lederen ved den nye skole iværksætte overflytning uden elevens og forældrenes tilslutning. Kommunalbestyrelsen skal have meddelelse om beslutningen og begrundelsen herfor, og forældrene skal have kopi af meddelelsen.

FAKTABOKS

9.

Hjælp til voldsramte skoler

Regeringen foreslår at oprette en national task force, der kan rykke ud på skoler, som har særligt store problemer med vold og trusler. Task forcen vil tilbyde skolerne konkret hjælp til at håndtere akutte lokale problemstillinger med vold og

trusler her og nu samt gennemføre længerevarende udviklingsforløb, som kan nedbringe forekomsten af vold og trusler. Rådgivnings- og vejledningsforløbene vil blive tilpasset den enkelte skoles konkrete udfordringer.

FAKTABOKS

Undervisningsministeriet har i foråret 2019 igangsat et pilotprojekt målrettet tre skoler, der har fået et påbud fra Arbejdstilsynet på grund af vold og trusler. Udover at tilbyde de deltagende skoler akut hjælp med at komme deres problemer til livs, skal projektet bidrage med viden og erfaringer, som kan bruges i arbejdet med etableringen af en national task force.

Forslag til initiativer

- Etablering af national task force målrettet voldsramte skoler.
- Etablering af regionale netværk for skoler, som har udfordringer med vold og trusler for at styrke vidensdeling og erfaringsudvekslingen.

10.

Gennemsigtighed og åbenhed om vold og trusler

Nogle skoler og kommuner arbejder allerede systematisk med dokumentation og opfølgning på episoder med vold og trusler, og det udgør et godt udgangspunkt

for vidensdeling og udbredelse af god praksis. Regeringen vil skabe større gennemsigtighed og åbenhed om problemet med vold og trusler i skolen.

Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø peger i en rapport fra 2018 på, at der er behov for mere systematisk registrering og dokumentation af problemets omfang i det fremadrettede arbejde. 46 procent af lærerne og pædagogerne i undersøgelsen svarer, at hændelser med vold ikke er blevet registreret, og 18 procent svarer, at det er sket, men i under halvdelen af tilfældene.

FAKTABOKS

Forslag til initiativer

- Vidensopsamling og erfaringsudveksling om arbejdet med at sikre, at der foregår en systematisk dokumentation af episoder med vold og trusler på skolerne.
- Undervisningsministeriet har i forlængelse af aftalen om parallelsamfund igangsat et arbejde med at udvikle en indikator for vold.

April 2019

Såfremt spørgsmål
kan henvendelse rettes til:

Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Tlf. 3392 5000
mail: uvm@uvm.dk

Isbn xxxxx-87-93635-83-8 (pdf version)
Isbn xxxxx-87-93635-74-6 (trykt version)

Design: Presse- og Kommunikations sekretariatet, Undervisningsministeriet

Foto: Ritzau Scanpix

Tryk: PRinfo Trekroner A/S

Publikationen kan hentes på
www.uvm.dk/folketsskole

Publikationen kan ikke bestilles.
Der henvises til webudgaven

